Megemlékezés: 110 éve született Forrai Sándor, a ZMTE tagja

„A Latorca partján, a Munkácsi Vár tövében…”
Forrai Sándor tanár, rovásírás oktató, kutató születésének 110. évfordulójára, Turulos kitérővel….

Írta: Friedrich Klára (2023. február)

Forrai Sándort a magyar rovásírás atyjaként is tisztelhetjük. Mivel honlapunkon, könyvben és újságokban (pl. Magyar Demokrata, erdélyi, felvidéki kiadványok) Szakács Gáborral már több írást jelentettünk meg róla, ezért most igyekszem kevéssé ismert tényekből összeállítani ezt az emlékezést. Ilyen tény az, hogy felvidéki ősökkel is büszkélkedhet, édesapja ugyanis a Kassa közeli Eperjesről származott és eredeti családnevük Feczkánics volt.

Forrai Sándor már Munkácson született, 1913. március 18-án. Életének első hét évét a Latorca folyó és a vár közelében töltötte.

Gyermekkorában még látta a Munkácsi Várban az 1896-ban, a millenniumi ünnepségekre felállított eredeti ***Turul szobrot,*** alkotója Bezerédi Gyula. Ezt trianon következményeként 1924 decemberében a csehek (akkoriban övék volt Kárpátalja) ledöntötték. 1945-ben a szovjetek végleg végeztek vele, beolvasztották (akkoriban a Szovjetunióhoz tartozott Kárpátalja). 2008-ban Pákh Imre, munkácsi születésű műgyűjtő támogatásával készült el az új szobor, Belény Mihály alkotása. Ez sem lett hosszú életű, 14 év után, 2022-ben az ukránok (akikhez most tartozik Kárpátalja), ledöntötték és a bástya kövezetén darabokra tört. (Forrás: Pomichal Krisztián)

Forrai Sándor édesapja, Feczkánics Ferenc a munkácsi városi rendőrségen dolgozott és nyolc nyelvet beszélt. A trianoni területrablás idején 40 ezer aláírást gyűjtött a ruténok körében azért, hogy írjanak ki népszavazást a hovatartozás ügyében. Az aláírások eljutottak Párizsba, el is rendelték a népszavazást, de nem merték végrehajtani. Ugyanis a területrablók számára a soproni népszavazás is rosszul végződött, mivel az emberek azt az akaratukat nyilvánították ki, hogy továbbra is Magyarország polgárai szeretnének maradni.

Az aláírásgyűjtés következményeként 1921-ben szüleinek három gyerekkel a zöldhatáron át kellett menekülni. Az édesapa a miskolci rendőrkapitányságon kapott munkát, majd fél évvel később Diósgyőrbe helyezték, ahol lakáshoz is jutottak. A menekülés következtében a legidősebb gyermek, Sándor két évvel később kezdte megaz elemi iskolát. A középiskolát a nyíregyházi Evangélikus Gimnáziumban és Újpesten végezte. A rovásírással cserkészként ismerkedett meg. Rajztehetségével már iskolás évei alatt kitűnt. Fiától, Forrai Zsolttól kaptuk a következő két fényképet.

Az első képen a Keresztény Iparosok Országos Szövetségének oklevele látható, 1929. augusztus 11-i dátummal. Ezt középiskolás tanulóként a Nyíregyházán rendezett ipari, gazdasági és közművelődési kiállításon bemutatott alkotásaiért kapta, ekkor még Feczkánics Sándor néven szerepelt. Az oklevelet Kállay Miklós, akkori főispán, későbbi miniszterelnök is aláírta:

Fényképezte: Forrai Napsugár (Forrai Sándor unokája).

A második képen ezt a szép keresztet (Forrai Zsolt szerint mandalát) Újpesten, 1931 januárjában készítette, még Feczkánics Sándor néven jegyezte:

Fényképezte: Forrai Napsugár.

A névváltoztatásra azért volt szükség, mert édesapjának trianon elleni hatékony aláírásgyűjtését nem bocsátották meg a területrablók hazai kiszolgálói.

Forrai Sándor a katonaság után, 1935-ben édesapját követve, rendőrségi tisztviselő lett, először irodai írnok, majd fogalmazó. Itt szerezte meg a gyors és gépíró szakképesítést, majd a gyors és gépírás tanítói szakképesítést. 1945-ben részt vett az ostrom utáni rendcsinálásban és az angyalföldi rendőrkapitányság megalapításában. 1948-ban áthelyezték a bűnügyi nyilvántartóba. Az anyagokat az ostrom elől Prágába menekítették, ott viszont egy bombatámadás alatt minden megsemmisült. Az iratok pótlása iszonyú nehéz volt, ekkoriban kezdett romlani a szeme, így leszázalékolták és a felesége által 1939-ben alapított gyors és gépíró iskolában tanított. *„1952-ben államosították a tanintézetet, no meg engem, így lettem újból állami alkalmazott”* nyilatkozta a Zsaru Magazinnak 2000-ben.

Feleségével több gyors- és gépírás tankönyvet írtak közösen, ezek korszerűsítve napjainkban is használhatók. *„A tíz ujjas vak gépírás pavlovi feltételes reflexének kialakulását tanulmányozta, ez alapján szerkesztett egy, a korát meghaladó világító elektromos gépíró táblát is. Azért nevezik ezt a módszert vakírásnak, mert a gépíró nem nézi a billentyűzetet írás közben, csak a monitort, vagy a papírt írógép esetében. Mondhatjuk, hogy színes polihisztor volt, aki mindig az újat kereste.”* (Forrás: Forrai Zsolt levele.)

Forrai Sándor hatalmas gyűjtőmunkával létrehozott egy 25 képből és magyarázó táblából álló vándorkiállítást, ahol az érdeklődők a rovásírás emlékeit időrendben ismerhették meg. A kiállítás 1975-ben a Református Egyház XIII. kerület Frangepán utcai gyülekezeti teréből indult ismeretterjesztő útjára. Ugyanennek a gyülekezetnek közösségében a Tanár úr presbiterként is részt vett. A kiállítás népszerű lett, 1985-ben Gödöllőn az 1668-as énlakai felirat készítőjének, Muzsnai Györgynek utódai is megtekintették, a Vendégkönyv beírása szerint augusztus 24-én.

A Forrai kiállítás részlete – Sopron (Szervező – fénykép: Dorozsmai Erzsébet)

Sajnálatos módon a Tanár úr látása gyengült, így rokkant nyugdíjba került. A rovásírás tanítását diavetítő és felolvasó segítségével azonban akkor is folytatta, amikor már elvesztette látását.

Forrai Sándor főbb művei:
Küskarácsonytól Sülvester estig (1985).
Az írás bölcsője és a magyar rovásírás (1988)
Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (1994)
A magyar rovásírás elsajátítása (1996)

Rovásírással kapcsolatos cikkei többek között a Magyar Nemzet, Élet és Tudomány, Magyarország, Reformátusok Lapja, Turán c. lapokban jelentek meg, utóbbinak szerkesztőségi tagja is volt. Sok cikke a rovásírásról a Gyorsírók és Gépírók lapjába is bekerült, pl. az 1973. decemberi és 1974. januári számba a rovás botnaptárról.

Díjai:
Széchenyi István Díj 1997.
Szkita-Hun-Pártus-Avar-Magyar Díj 2007.
Magyar Örökség Díj 2013.

Forrai Sándor vállalta az ismeretterjesztés, oktatás szervezésének, gyakorlatának nehézségeit. Írástörténeti műveket, tankönyvet írt, vándorkiállítást készített, így hatékonyan hozzájárult ősi írásunk megismertetéséhez, terjedéséhez és fennmaradáshoz.

94 évesen, 2007. május 25-én hunyt el. Az Angyalföldi Református Egyház Frangepán utcai templomának urnatemetőjében (a templom épületében) nyugszik. A rovásfeliratos táblácskát Polgár István készítette.

Emlékezetének, tiszteletének fenntartása:

Szakács Gáborral 2004-ben, még Forrai Sándor életében, a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségét Forrai Sándor Rovásíró Körnek neveztük el.

Ugyancsak 2004 -ben kezdtünk el előadásainkon aláírásokat gyűjteni, hogy rovásírásos tevékenysége elnyerje a Magyar Örökség Díjat. A több mint kétezer aláírással Szakács Gábor 2005-ben és utána még több alkalommal megkereste a Magyar Örökség és Európa Egyesületet, de csak 2013-ban, halála után nyolc évvel kapta meg a Tanár Úr a rangos Díjat.

„... az arra méltó Forrai Sándor székely – magyar rovásírás kutatása Magyar Örökség.”

Előadásainkon fényképét, mint példaképünkét Torma Zsófia régésznőével együtt kitesszük vagy bemutatjuk.

2007-ben Szakács Gáborral létrehoztunk egy „emlékeztető” díjat azon nagyjaink számára, akik már elhunytak ugyan, de magyar művelődést mentő munkásságukat hivatalosan nem ismerték el semmilyen kitüntetéssel. Ennek a Szkita-Hun-Pártus-Avar-Magyar Díj elnevezést adtuk. A Díjat Dittler Ferenc építész tervezte és készítette el. Először Forrai Sándornak adományoztuk és a 2007-es Kárpátmedencei Rovásírás Versenyen adtuk át, hogy a Tanár úr példakép legyen a fiatalság előtt.

Dittler Ferenc építész tervezte és rajzolta a Díjat

Szakács Gábor 2010-ben kárpátaljai útján próbálkozott helyi segítséggel megtalálni Forrai Sándor szülőházát, hogy emléktáblát helyezzenek el. A helyi rendőrséget is megkereste, mivel a Tanár úr édesapja ott dolgozott, de a házat már valószínűleg lebontották, így nem tudtak segíteni.

Tanár úr halálának 5. évfordulóján, 2012 május 6-án megemlékezést szerveztünk a Bp. XIII. kerületi Frangepán u. 43. református templomba, az emlékbeszédet Szloboda József lelkipásztor tartotta, ebben kiemelte, hogy „*Forrai Sándor Isten szolgálatát a rovásírás terjesztésében találta meg és ezt töretlenül folytatta betegségei ellenére is.”* Ugyanekkor történt a családtagok és tisztelők jelenlétében a Polgár István hagyományőrző, vésnök által rovásírással készített névtábla elhelyezése az urnafülkére.

2013-at a rovásírók Forrai Sándor Emlékévének nyilvánítottuk és Szakács Gábor kiállításokat, előadásokat szervezett országszerte. Ennek nyitányaként 2013. januárjában és februárjában a 16. kerületi Erzsébetligeti Színházban volt látható a Tanár úr kiállítása.

Hódos László rovásírás oktató és felesége, Szántó Andrea újította fel a régi kiállítást, egyúttal számítógépes változatban is elkészítették, így sok helyre eljutott, pl. a Magyarok Szövetsége által szervezett országos gyűlések helyszíneire, Bösztörpusztára, Apajpusztára, Ópusztaszerre, a Rovás Oskola előadótermeibe. Salgó Gabriella érsekújvári tanárnő elvitte a Felvidékre is a kiállítást. Tanár úr fia, Zsolt Tatára és Naszályra szervezett kiállítást és előadást. Csernus Lajos a Hírös Rovókkal Kecskeméten; Dorozsmai Erzsébet tanárnő Sopronban állította ki a képeket. Minden kiállító ügyelt arra, hogy sok iskolás lássa a képeket.

Műalkotások Forrai Sándorról:

Szabó Klára festménye

Polgár István emlékérme

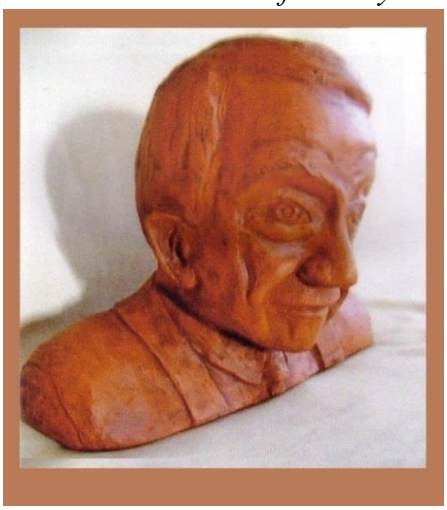

Dorogi Ferenc mellszobra
(Ő verset is írt: .)

Tara Zoltán emléktáblája

Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy Forrai Sándornak sok támadást kellett elviselni életében és ezek halála után is alig csitultak. Ennek csak kis részben oka az ő kereszténysége miatti ellenszenv, vagy nagy tudása miatti irigység. A fő ok, hogy sikeresen terjesztette a rovásírást, sok magyar embert ébresztett rá, hogy milyen jelentős művelődéstörténeti értéket hagytak rá elődei. Ez főbűn az akadémiai tudományosság szerint, ugyanis ők szeretnék megtartani a rovásírást néhány, őket kiszolgáló „tudós" kezében, akik idegenektől, sok áttételen keresztül átvett írásnak magyarázzák, ezekhez a magyarázatokhoz sok idegen szót használnak, sokakat dilettánsoznak, hogy a hamisságot elleplezzék.

Írásom néhány forrásmunkája:

Heti Nemzeti újság, 1994: Forrai Sándor írása
Reformáció – 1998. Forrai Sándor írása
Havi Magyar Fórum, 1999. Forrai Sándor írása
Zsaru magazin 2000. Sebestyén Gábor írása
Magyar Demokrata, 1998. Farkas Adrienne írása
Magyar Demokrata, 2003, 2011, 2013: Szakács Gábor írásai A Turul szoborról: Pomichal Krisztián: A kétszer ledöntött munkácsi turul históriája – avagy a történelem sajnos ismétli önmagát (Képmás, 2022/10/18.)

Végül szólaljon meg az ünnepelt - idézetek Forrai Sándortól

Isten szavunk eredete… című írásából:

„ Amíg tehát a nyugat-európai népek a kereszténység felvétele alkalmával pogány isteneikkel voltak kénytelenek megbirkózni, hogy a keresztény istenhitre át tudjanak térni, addig a magyarságnak erre nem volt szüksége, mert évezredek óta egyistenhívők voltak, már Jézus földi megjelenése előtt is. Ahogyan Jézus tanítványai előtt az Atyaistenről beszélt, és mint az irgalmas, szerető mennyei Édesatyát jellemezte, az pontosan megegyezett a magyarság Isten fogalmával.

Nincs még egy nyelv a világon, amely ilyen tökéletesen ki tudná fejezni az Isten szó fogalmát, mint a magyar nyelv. Ennek ellenére a nyugati hittérítők a pogányság üldözésének ürügyén szinte vandál módon mindent irtottak, pusztítottak, ami magyar volt, így kultúránkat, szokásainkat, regös énekeinket rovásírásunkat, hogy azután álnok módon szinte a mai napig is azzal rágalmazhassanak minket, hogy műveletlen, primitív, írástudatlan nép voltunk…"

(Turán 2002 november. Ennek a folyóiratnak szerkesztője is volt)

A magyar nemzettudat tízparancsolata (Részlet):

8. „Kötelességed neked és minden magyarnak ősi magyar nyelvünk tisztaságának megőrzése, a felesleges idegen szavak kerülése. Amely nép elveszti nyelvét, az elvész.

9. Becsüld meg ősi magyar rovásírásunkat, mert népünk olyan ősi kulturális öröksége, amely ma már egyetlen európai népnek sincs. Tudd meg, hogy mai latin nagybetűs írásunknak is egyik alapja a székely-magyar rovásírás.

10. Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar! Nemzettudatod adjon erőt, hogy Isten akaratából a nagyvilág bármely részén, a hazában vagy idegenben, emelt fővel, magyarként élhess."

(Hunnia folyóirat, 1994/4.)

Forrai Sándor igazolványképe 1953-ból, 70 évvel ezelőttről